

בדד ישב

א: בניגוד לטומאה היוצאת מגוף האדם (זב, זבה, נידה) שאין מפרישים את הטמא מחברת בני אדם על אף שהוא עלול לטמאות אחרים, ורק מתחום המקדש במחנה כהונה ולויה הוא מורחק, טומאת מצורע מרחיקה אותו מחוץ לשלוש מחנות, והרי יש כאן סמליות לצורך ריחוק מהחברה.

לא זו בלבד, מחנה ישראל המחויב לפרוש ממנו הוא דווקא המוקף חומה מימות יהושע, מוכח מזה שיותר ממה שבידול חשוב למצורע, הסמליות שבריחוקו ממושב מוצהר של החברה הישראלית היא המטרה.

ב: אף אפיון הטומאה מתאים למסר הקשור לחברה ולא לתפקידו של האדם עם עצמו (כמסרי טומאות אחרות, ויבוארו אי"ה במק"א), שהרי אינו טמא עד שיורה זאת נציג החברה, הכהן שתפקידו חינוך והשלמת החברה הישראלית כולה, ואף אין הצרעת מטמאת אלא כשהיא במקומות המגולים ונראים לעין, כיון שתפקידם להוות תזכורת, משמעותם רק בעת שהם אכן מזדקרים ומראים את קיומם.

ג: והרי לך, בסמוך לאזהרת הנגעים טרם הכניסה לארץ, נצטוונו לזכור את מעשה מרים שדברה לשון הרע על משה, והיה בזה מן הפשע החברתי, ומשום כך הצטרעה. אין לשון הרע אלא סמל ודוגמה לפשעים החברתיים הרבים, שהרי כך אמרו (ערכין טז). 'על שבעה דברים נגעים באים על לשון הרע ועל שפיכות דמים ועל שבועת שוא ועל גילוי עריות ועל גסות הרוח ועל הגזל ועל צרות העין. ועוד מנו (ויקרא רבה טז א) 'עיניים רמות, לשון שקר, ידיים שופכות דם נקי, לב חורש מחשבות און, רגלים ממהרות לרוץ לרעה, יפיח כזבים עד שקר', אך ה'קשה כנגד כולם זה משלח מדנים בין אחים', בעל לשון הרע שבו מצויים כל המידות הרעות המביאות לחטאים הנמנים.

ד: ואכן פשעים אלו שאין בית הדין והחברה בכלל יכולים לכפות עליהם, עלולים להיות הרס לאומה כולה, ועל כן נאמרה פרשה זו (ואף נשנתה טרום הכניסה לארץ), לומר לאיש המלבין את פני חברו שיקבל נגעים לבנים כבשר המת, להזכירו על חשיבותו כמת מפאת ריחוקו ממחיה הכל.

או אז, הכהן כנציג החברה ומחנכה, יורה על ריחוקו ממנה למען יתבודד במחשבותיו על הנהגתו החברתית יעשה תשובה וישתפר במידותיו, וכמו שנאמר במרים 'הלא תכלם שבעת ימים', הכלימה היא תחושת ה'כלום' ואין (קרוב לשורש גלם המורה על כלי שאין בו צורה ושימוש), ובעבור תיקון מידות רעות אלו שולח הבורא החפץ בשלמותנו אפשרות תיקון זו.

ה: מעניין לציין, שברגל, בעת האסוף האומה כולה במקדש, אין רואים נגעים, מאחר שהאדם כבר רואה את הנגע ונמצא כעת בחיבורו הגדול של העם כולו, הוא נותן דעתו איך לתקן את מעשיו בתוך החברה, ואינו צריך את הריחוק כדי לחזור בו. נקודה נוספת מעניינת לציין, כיון שהריחוק הוא רק תזכורת לאדם לשנות את דרכיו, אם בשעת ריחוקו פרחו הצרעת בכולו, הוי אומר שאינו מקבל ממנו את התוצאה הרצויה, הרי הוא טהור ויוצא מבידודו, עד שיראה בו שוב בשר חי האומר שחזר אליו החלק הטוב שבו והוא יכול ללמוד עמו את ההנהגה הנכונה.

מעוניין לקבל מאמרים בסגנון זה? K0548541508@gmail.com

אשמח לקבל תגובות והארות. אשמח אם תעביר למתעניינים. מנחם קלמן.